

አማርኛ

የዘዬና መደበኛ ቃላት

1. የዘዬ ቃላት :- አካባቢያዊ ቃላት ናቸው።

- ✓ ኢ-መደበኛ ቃላት ናቸው።
- ✓ በተወሰነ አካባቢ ብቻ የሚታወቁ ቃላት ናቸው።
- ✓ ለማይታወቁበት አካባቢ ያልተለመዱና ያልተዘረዘሩ (እንግዳ) የሆኑ ቃላት ናቸው።

ለምሳሌ:-

- ✓ ምጎጎ
- ✓ ከሞደሮ
- ✓ ቀጠፈ
- ✓ ካውሎ
- ✓ በዕሎ
- ✓ ከፈተኝ
- ✓ ድንጃ
- ✓ ባኤላ

2. መደበኛ ቃላት :- በብዙ አካባቢዎች የሚታወቁ ቃላት ናቸው።

-- እንግዳ ያልሆኑ ቃላት ናቸው።

-- የትኛውም ሰው በቀላሉ ሊገነዘባቸው ሊያውቃቸው የሚችሉ ቃላት ናቸው

ለምሳሌ:- ከላይ የዘዬ ቃላት ላይ ያሉት ቃላት መደበኛ መጠሪያቸው

- ✓ ምጣድ
- ✓ ቲማቲም
- ✓ ሻጃ ቅጠል
- ✓ ጥቅል ጎመን
- ✓ በቅሎ
- ✓ ከፈትልኝ
- ✓ ድንች
- ✓ ባቄላ

ውድ ተማሪዎች:- ከገፅ 169—171 ያለውን ምንባብ አንብቡ

ገፅ 172 ተግባር 2 በራሳችሁ ሰሩ

ገፅ 173 ተግባር ደብተራችሁ ላይ ፃፉ። ገፅ 174 ድር ቢያብር በራሳችሁ ሰሩ

ገፅ 174 -- በዓ.ነገር ውስጥ የዘዬ ቃላትን በመደበኛ ቃላት በመተካት በደብተራችሁ ላይ ፃፉ።

Social Studies

Unit Eight

Forstery

Forest is the science of developing ,caring for, cultivating and management of forests.

forest is an extensive areas of land covered trees that grow very close together.

Importance of forests

Economic importance

A source of construction materials

For making paper and packages

A source of power(fuel)

Ecological Importance

To control rapid runoff

As a habit for wild life

For enriching soil

for increasing atmosphere humidity

forestry in Ethiopia

Type and Distribution of forests

In Ethiopia forests are found at different elevation ; from 450 to 3500m elevation which is the humid part of the country .

from 2300to3300which is the arid part

Characteristics of forests

Broad altitudinal ranges

High variation in a mean annual (between 200and2300mm)rainfall

classification of forests

High land forests

Low land forests

High land forests

Juniperus (Tid)

Aroundinoria (kerkeha)

Poducarpus(Zigba)

Aningeriya(kerero)

Olive (weira)

Low land forests

Baphial forests

Gallery (riverine)Forests

Major forest products

Woods (timber)

Gums

Medicines

Berries

Charcoal

Honey

Fibers

Barks

wax

Leaves

Major forest belts

The Tropical rainforest belt

The monsoon forest belt

The temperate deciduous forest belt

The coniferous belt

The Tropical rainforest belt is found between the equator and 23one to two North and South in the following areas .

The Amazon river basin

The Congo river basin

English

Imperative Sentence

- **An imperative sentence** is a type of sentence that gives **instructions** or **advice**, and expresses **a command** or **a request**.
- It ends with **a full stop (.)** or an **exclamation mark (!)**.
- The subject of an imperative sentence is **"you"**, even if **"you"** doesn't appear in the sentence.

Examples:

- Take the pill after a meal. (**Instruction**)
- Take the cookies out when they are golden. (**Instruction**)
- Please return to your seat. (**Request**)
- Close the door. (**Command**)
- Don't stay out at night. (**Advice**)
- Stop beating the dog! (**Command**)
- Don't eat too much food. (**Advice**)

Positive imperatives

Negative imperatives

- **Be nice to your friends.** **Don't** be nice to your friends.
- **Find my leather jacket.** **Don't** find my leather jacket.

Exercise

I. Write the negative form of the following positive imperative sentences.

1. Write a letter.

2. Sit down.

3. Call your mother.

II. Write the positive form of the following negative imperative sentences.

1. Don't use the computer.

2. Don't open the fridge.

3. Don't take those books away.

III. Write your own imperative sentences.

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____

Should and Ought to

- **Should** and **ought to** are **modal verbs**.
- They are **similar in meaning**.

Should and **ought to** are used to **give advice**.

Example:

1. **Student:** I feel a serious toothache. What shall I do?

Teacher: You **should/ ought to** go to clinic.

1. Don't add **s** to the verbs.

Examples:

A. He **should respect** his teachers.

(**NOT:** He **should takes** medicine)

B. He **ought to take** medicine.

(**NOT:** He **ought to takes** medicine)

2. To form the **negative**, add **not** **after should** and **after ought**.

Examples:

A. You **shouldn't** take medicine prescribed for others.

B. You **ought not to** insult old people.

3. To form **questions**, **begin** your sentence with **should** or **ought**.

Examples:

A. **Should** I go to hospital?

B. **Ought** I to take medicine?

4. **Should** is followed by infinitive **without to**.

I should take medicine.

(**NOT:** I **should to** take medicine.)

Exercise

I. Choose the correct word.

1. You **should/ shouldn't** drink plenty of water.
2. You **should/ shouldn't** concentrate on what you are doing.
3. You **ought to/ ought not** to worry. It isn't good for you.

II. Give complete answer for the questions given below.

1. I am coughing continuously. What should I do?

2. She is very thirsty. What should she do?

3. We are hungry. What should we do?

III. Make your own sentences using the modal verbs given below.

1. *Should (Negative)*

2. *Ought to (Negative)*

3. *Should (Question)*

4. *Ought to (Question)*

Reading

- Read "[Life Threats in and around the home](#)" on page 66-67.
- Read "[Malaria](#)" on page 75-76.
- Read "[Health and exercise](#)" on page 83-84.

Exercise

Attention:

- Do the exercises given below [on your text book](#).
 - Do not worry about [the answer whether you are right or not](#). Just do as much as you can.
- ✓ 3. Vocabulary on page 68
 - ✓ 6. Grammar B and C on page 71-72
 - 8. Vocabulary on page 72
 - 9. Writing on page 72
 - 6. Grammar B On page 79-80
 - 8. Vocabulary on page 81
 - 9. Writing on page 81
 - Writing Composition on page 82
 - Word study on page 82-83
 - 3. Vocabulary on page 85

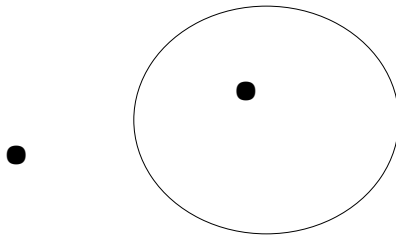
Mathematics- Grade 6

UNIT 9

CIRCLE

Definition:

- ✓ **A Circle** is the set of points which are equidistant from a fixed point.
- ✓ This fixed point is called Center.

Radius “r”

- ✓ It is the distance from the center to any point on the circle.
- ✓ It is a segment that connects a center with any point on the circle.

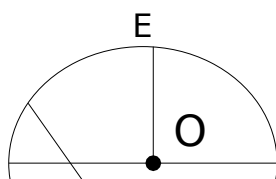
Chord

- o It is a segment which connects any two points on the circle.

Diameter “d”

- ✓ It is the segment that connects any two points on the circle and passes through the center.
- ✓ Or it is a chord which passes through the center of the circle.

Note Diameter is the largest chord.

D

A

B

C

$\overline{OA}$, $\overline{OB}$, $\overline{OE}$ - radius of Circle

$\overline{AB}$ - diameter of circle O

$\overline{CD}$ - chord

Note Radius is half of a diameter.

$$\Rightarrow r = \frac{d}{2}$$

$$\Rightarrow 2r = d$$

Measuring area

9.1 Area of a circle

The area of circles is given by:

Area of a circle = π x (radius)²; we have to multiply π by the square of its radius.

$$\mathbf{A = \pi r^2}$$

Where $\pi \approx 3.1$ and r = radius

Example 1) If the radius of a circle is 6 cm, what is the area of the circle?

$$\mathbf{A = \pi r^2 = 3.14 (6)^2 = 3.14 (36) cm^2 = \underline{113.04 cm^2}}$$

2) Let the diameter of a circle be 10cm, what is the area of the circle?

$$\mathbf{A = \pi r^2, \text{ but radius is half of the diameter}}$$

$$\begin{aligned} \mathbf{A} &= \pi (5\text{cm})^2 = r = \frac{1}{2} \times 10\text{cm} = 5\text{cm} \\ &= 3.14 (25)\text{cm}^2 = \underline{78.5 cm^2} \end{aligned}$$

Area of Annulus: is the area enclosed by any two circles (area of the rings)

$\mathbf{A_a = A_b - A_s}$, where A_a = area of the shaded region.

A_b = area of the largest circle.

A_s = area of the smallest circle.

**Dear students, refer worked examples on page 99 & 100.
And also do exercise 9.1 on page in your**

text book.

9.2 Circumference of a Circle

✓ The circumference of a circle is given by:

$$C = 2\pi r$$

Where $r = \text{radius}$, simply multiply π by radius and multiply the product by 2.

Or where $d = \text{diameter}$

Example: 1) If the radius of a circle is 7 cm, find the circumference.

$$C = 2\pi r$$

$$= 2\pi(7)\text{cm} = 14\pi\text{cm}$$
 you can stop here.

2) If the diameter of a circle is 11cm. Find the circumference of the circle.

$$C = 2\pi r$$

$$C = 2\pi(5.5)\text{cm}$$

$$= \pi d$$

$$= 11\pi\text{cm}$$

cm

$$\text{but } r = \frac{1}{2}d = \frac{1}{2}(11)\text{cm} = 5.5\text{cm}$$

or simply we use the formula, C

$$C = \pi d, C = \pi(11)\text{cm} = 11\pi$$

Dear students there are also other worked examples in your text book on page 100 & 101.

And also do exercise 9.2 on page 101 by your own in your text book.

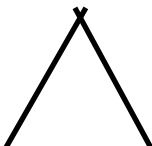
ሒሳብ

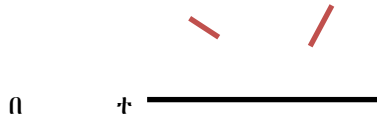
ሒሳብ - 6 ኛ ክፍል

6.2 ጎን ሰስቶችን መንደፍ

❖ የጎን ሰስት ምስል ሰስት ውስን መስመሮችን በማገናኘት (በመገጣጠም) የሚገኝ ዝግ ምስል ነው።

ቀ

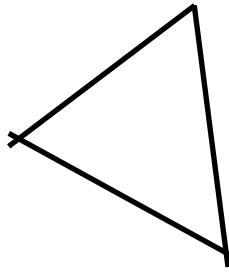
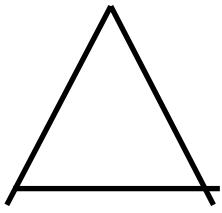
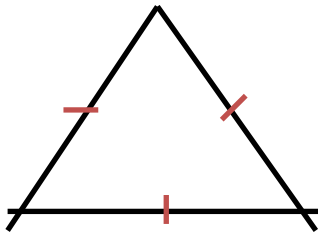

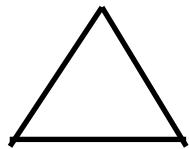
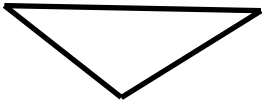
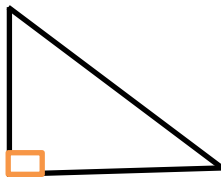
- ጎን ሰሰት ቀበተሰጻፍ Δ ቀበተ ተብሎ ነው።
- ሰሰት ጎኖች አሉት። እነሱም በቀ ፣ ቀ ተ እና በተ ናቸው።
- ሰሰት ነዋቦች (ነቁጦች) አሉት። ቀ ፣ በ እና ተ ናቸው።
- በጎን ሰሰት ሁለት ጎኖች መካከል የሚገኙት አንግሎች የጎን ሰሰት ውስጣዊ አንግሎች ናቸው። እነሱም $\angle$ ቀበተ ፣ $\angle$ ቀተበ እና $\angle$ በቀተ ናቸው።

ጎን ሰሰት ምስሎች በጎናቸው ርዝመት እና በአንግሎቻቸው መጠን ይመደባሉ።

ሀ) ጎን ሰሰቶች በጎናቸው ርዝመት መሰረት እንደሚከተለው ይመደባሉ።

 ሰሰቱም ጎኖቹ እኩል ያልሆኑ ጎን ሰሰት	 የሁለቱ ጎኖች ርዝመት ተጋጣሚ (እኩል) የሆኑ ጎን ሰሰት	 የሰሰቱም ጎኖቹ ርዝመት ተጋጣሚ (እኩል) የሆኑ ጎን ሰሰት
---	--	---

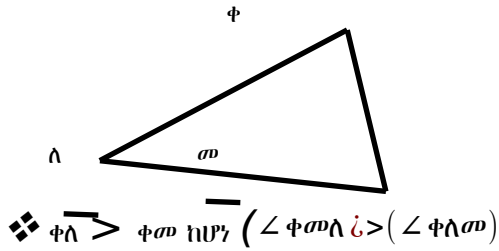
ለ) ጎን ሰሰቶችን በአንግሎቻቸው መጠን እንደሚከተለው ይመደባሉ።

 ሹል አንግል ጎን ሰሰት (ሰሰት ሹል አንግሎች) ❖ የሁሉም (የሰሰቱም) አንግሎች ኬትበ 0° እና በ 90° መካከል ከሆኑ	 ዝርዋ አንግል ጎን ሰሰት (አንድ ዝርዋ አንግል) • የአንደኛው አንግል ኬትበ 90° እና በ 180° መካከል ከሆነ	 ማዕዘናዊ አንግል ጎን ሰሰት (አንዱ አንግል ማዕዘናዊ አንግል) ✓ የአንደኛው አንግል ኬትበ 90° ከሆነ
---	--	---

ውድተማሪዎችበመፅሃፋችሁላይገጽ 109 ያለውንምሳሌ 13 መሰረት በማድረግጎንሶስቶችንአንደትመንደፍአንደምንችልተለማመዱ።

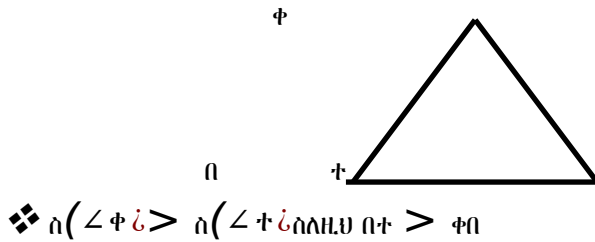
በጎን ሶስት ምስሎች አንግሎች እና ጎኖች መካከል ያለው ዝምድና

- 1) የአንድ ጎን ሶስት ምስል አንዱ ጎን ከሁለተኛው ጎን ከበለጠ ፣ የዚሁ ጎን ተቃራኒ የሆነው አንግል ከሁለተኛው ጎን ተቃራኒ ከሆነው አንግል ይበልጣል።

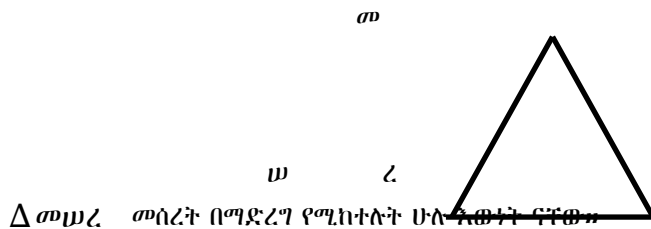

- 2) የአንድጎንሶስትምስልየአንዱአንግልከሁለተኛውአንግልከበለጠ ፣ የዚሁአንግልተቃራኒየሆነውጎንከሁለተኛውአንግልተቃራኒከሆነውጎንይበልጣል።

(ስ(∠Φ ስ—የአንግል Φ ልኬት ወይም ስ ፍር ስ

- 3) ጎን ሶስት ጎኖች ተበላላጭነት የማንኛውም ጎን ሶስት ምስል፣ የሁለቱ ጎኖች ርዝመት ድምር ከሶስተኛው ጎን ርዝመት ይበላጣል።

1. $\overline{\sigma\omega} + \overline{\omega\zeta} > \overline{\sigma\zeta}$
2. $\overline{\sigma\omega} + \overline{\sigma\zeta} > \overline{\omega\zeta}$
3. $\overline{\omega\zeta} + \overline{\sigma\zeta} > \overline{\sigma\omega}$

ምሳሌ፡ ከተሰበኩት የጎን ሶስት ምስል ጎኖች ርዝመት መሆን የሚችለው የትኛው ነው።

- ሀ) 4 ሳ.ሜ ፣ 3 ሳ.ሜ ፣ 8 ሳ.ሜ
- ለ) 6 ሳ.ሜ ፣ 9 ሳ.ሜ ፣ 4 ሳ.ሜ

መፍትሄ

ሀ) $3 \text{ ሳ.ሜ} + 8 \text{ ሳ.ሜ} > 4 \text{ ሳ.ሜ}$

$8 \text{ ሳ.ሜ} + 4 \text{ ሳ.ሜ} > 3 \text{ ሳ.ሜ}$

4 ሳ.ሜ + 3 ሳ.ሜ > 8 ሳ.ሜ ስለዚህ ይህ የጎን ሶስት ምስል ርዝመት መሆን አይችልም።

ለ) $6 \text{ ሳ.ሜ} + 9 \text{ ሳ.ሜ} > 4 \text{ ሳ.ሜ}$

$9 \text{ ሳ.ሜ} + 4 \text{ ሳ.ሜ} > 6 \text{ ሳ.ሜ}$

$6 \text{ ሳ.ሜ} + 4 \text{ ሳ.ሜ} > 9 \text{ ሳ.ሜ}$

ስለዚህ ሶስቱም የጎን ሶስት ምስል ርዝመት መሆን ይችላሉ።

ውድተማሪዎች ገጽ 112 ላይ ያለውን መልመኛ 6.3 (1-4) ሰሩ።

የተቀናጀ ሳይንስ

5.2 የሰው ሥርዓተ-ነርቭና ሆርሞኖች

ስርዓተ-ነርቭ ምንድነው?:- የተለያዩ የሰውነታችን አባል አካላት እንደ አንድ ተቀናጅተው እንዲሰሩ የሚያስተባብሩና የሚቆጣጠር ሥርዓት ነው። የሰው ስርዓተ ነርቭ ሶስት ዋና ዋና ክፍሎች አሉት።

ሀ. የሰሜት ተቀባይ አባላት (ዓይን፣ ቆዳ፣ ጅሮና የመሳሰሉት)

ለ. ማዕከላዊ ስርዓተ-ነርቭ (አንጎልና ሰረሰርን)

ሐ. ከዋኝ አባላት (ጡንቻዎች እና ዕጢዎች)

በሰውነት ውስጥ የስርዓተ-ነርቭ ሚና

ሶስት ዋናዎና የነርቭ ህዋስ ዓይነቶች ይገኛሉ። እነርሱም

ሀ. **የሰሜት ነርቭ ህዋሳት (አምጤ የነርቭ ክሮች):-** መልዕክትን ወደ ማዕከላዊ ስርዓተ-ነርቭ የሚወስዱ የነርቭ ህዋሳት ናቸው።

ለ. **አጓዳኝ የነርቭ ህዋሳት:-** በማዕከላዊ ስርዓተ-ነርቭ ውስጥ የሚገኙት የነርቭ ህዋሳት ናቸው። እነዚህ የነርቭ ህዋሳት የሰሜት የነርቭ ሕዋሳትን ከቀስቃሽ የነርቭ ሕዋሳት ጋር የሚያገናኙ ሲሆኑ በሁለቱ የነርቭ ህዋሳት መካከል ይገኛሉ።

ሐ. **ቀስቃሽ የነርቭ ህዋሳት ህዋሳት (ወሳዴ የነርቭ ክሮች):-** ምላሽን ከማዕከላዊ ስርዓተ-ነርቭ ወደ ከዋኝ አባል አካላት የሚወስዱ ናቸው። ስርአተ ነርቭ ከሁለት ስርዓተ-ነርቭ የተዋቀረ ነው። እነዚህም ማዕከላዊ ስርዓተ-ነርቭና ዘርፋዊ ስርዓተ-ነርቭ በመባል ይታወቃሉ።

አንጎልና ሰረሰር

የአንጎል ዋናዎና ክፍሎች ምን ምን ናቸው?

አንጎል 3 ዋና ዋና ክፍሎች አሉት። እነርሱም

1. ቀዳማዊ አንጎል

2. መሃል አንጎል

3. ዳህራይ አንጎል ይባላሉ።

የአንጎል ተግባራት ሠንጠረዥ 5.2.1 ገጽ 181

የሰረሰር ተግባራት ምንድን ናቸው?

ሰረሰር ከሰረሰርጌ አንጎል የሚቀትል መቃማ የሆነ ክንርቭ ሕበረ-ህዋሳት በራሰና በደንደስ መሃከል ሚያልፍ የሚዕከላዊ ስርዓተ-ነርቭ ክፍል ነው። ሰረሰር ሁለት ክፍሎች አሉት ። እነሱም

ሀ. ውጫዊ ክፍል፦ ነጭ አካል ነው፤

ለ. ውስጣዊ ክፍል፦ ቡሌ አካል ይባላል። ቡሌ አካል የብዙ አይገዜ ክንውኖችና ያልተወሳሰበ ቅፅበት መቆጣጠርያ ማዕከል ነው።

ቅፅበት ምንድን ነው

ቅፅበት (ቅፅበታዊ ድርጊቶች) ፈጣንና አውቶማቲክ የሆነ ለውስጣዊና ለውጫዊ ቀስቃሽ ምላሽ የሚሰጥ **ኢፍላጎታዊ ክንውን ነው። ለምሳሌ ፦** እግር በመርፌ ወይም በሹል ነገር ሲወጋ፣ ዓይን ለደማቅ ብርሃን ሲጋለት ዓይን ቶሎ መጨፈን ወዘተ.

የቅፅበት ሂደት እንደ ሚከተለው ይገለጻል።

- **ቀስቃሽ መልዕክት** ☐ **አምቤ ህዋስ ነርቭ** ☐ **ማዕከላዊ ስርዓተ-ነርቭ** ☐ **ወሳይ ስርዓተ-ነርቭ** ☐ **ከዋኝ አካል/ጡንቻና ዕጢ** ☐ **ምላሽ**

ሆርሞኖችና ተግባራቸው

ዝግ ዕጢዎች የሚያመጩአቸው ኬሚካዊ ውህዶች (ሆርሞኖች) የሰውነት ተግባራት ይቆታጠራሉ፣ ያስተባብራሉ። በደም ተሽካሚነት መልዕክታቸውን ወደተፈለገው የሰውነት ክፍል ያደርሳሉ። ሰንጠነዥ 5.2.2 ጥፋት ገፅ 184

መልመጃ

የሚከተሉትን ጥያቄዎች መልሱ

1. የሰው ስርዓተ-ነርቭ ሰንት ክፍሎች አሉት።
2. የስሙተ፣አጓዳኝ፣ ቀስቃሽ የነርቭ ህዋሳት ተግባራቸውን አብራሩ።
3. የኢንሱሊንና የግልካጎን ተመሳሳይነታቸውንና ልዩነታቸውን ጥሩ።
4. የአንጎል ክፍሎችን ጥሩ።

Science

8.2.2 Solids, Liquids and Gases

Solids and liquids have affixed volume at any given temperature.

Gases can be compressed they do not have affixed volume.

Solid , liquids and Gases compared

In solid: the particles are tightly packed together. They are able to vibrate rapidly but can only move slightly.

In a liquid: the particles are able to move freely within the bounds of the liquid.

In gases: the particles are completely free and move very rapidly until they reach the boundary of the space.

There for gases have much bigger space between the particles than solid or liquid.

8.3 Density

Density is the ratio of mass per volume. The SI unit of density is g/cm³.

$$D=M/V$$

E.g If the mass of the matter is 50gram and its volume is 5cm³. Then calculate the density of the matter.

Given

Require

solution

Mass=50g
mass/volume

Density?

Density =

Volume=5cm³
= 10g/cm³

Density= 50g/5cm³

8.3.2 Mixtures

A mixture contains two or more different parts which can be separated by physical method.

Solid mixture: the mixture of solid materials with metal or non Metals. This kind of mixture is called analog. E.g steel, brass

Liquid mixture: various drinks are made by mixing water with other substances. E.g alcohol

Gaseous mixture: the mixture of airs or gases. E.g N, O, Co₂ etc

8.3.3 Solutions

It is a mixture of one or more solid substances dissolved in a liquid.

The rate at which a solute dissolves in solvent is speed up by:

- ✓ Heating
- ✓ String
- ✓ Smaller particles in size.

Raising: the temperature of a solution allows more of the solute to dissolve in it.

8.3.4 Suspensions

Particle of an insoluble substance are mixed with a solvent.

Read chapter check list and key words page 79-81

Do the exercise in your text book page 81-82 (1-4)

Spoken

What you might say about your state of mind/others

- I want to get my thoughts. (I want to organize my thoughts in order)
- My brain isn't functioning all that well. (My brain isn't thinking well today.)
- When someone is tired or busy with certain emotions.
- She went on collecting her or his thoughts.
- I need to get my thoughts together.
- I let my thoughts drift to (I let my attention drift to)
- My trance wore off. (My trance gone.)
- You kept me thinking.
- You got me thinking.
- She is always on my mind. (I can't stop thinking about her.)
- I am full of broken thoughts. (means random or serious thoughts.)
- I never thought about it. (It never crossed my mind)
- I am trying to clear my thoughts. (I am trying to get my thoughts straight.)
- John is deep in thought.
- Put that thought aside! (forget that thought!)
- My mind doesn't want to accept this.
- His mind is miles away. (He is in another world.)
- Sorry, I had my mind on something else. (I was thinking something else.)

Encouraging thoughts

Objective of the lesson:

At the end of this lesson, each student will be able to:

Develop a sense of welcoming and appreciating others ideas.

- ✓ Nice thought!
- ✓ That's beautiful thought!
- ✓ A welcome thought!

Expressing shock

- ❖ What a horrible idea!
- ❖ That's so dark!
- ❖ How awful !
- ❖ That's a terrible thought!
- ❖ How horrid!

ህብረተሰብ

ምዕራፍ አራት

ህዝባዊ ጉዳዮች

የገሥነ ህዝብ ጉዳዮች

ኤች አይ ቪ ወይም ኤድስን ለመዋጋት የማህበረሰቡ አጋርነት ና የዜግነት ድርሻን መወጣት

- የምጣኔ ሀብት ና የማህበራዊ ችግሮች መንስኤ ነው።
- የተማሩና ሙያ ያላቸውን ሰዎች ህወት ያበፋል።
- ህፃናትን ያላሳዳገረ ና አረጋውያንን የለጣሪ ቀባሪ ያስቀራል።
- ይህ ሁኔታ ደግሞ የሀገርን እድገት ይገታል።

ኤች አይ ቪ ወይም ኤድስን ለመዋጋት ጠቃሚ ዘዴዎች

- ልቅ የሆነ ግብረ ስጋ ግንኙነት አለማድረግ
- ስለታም ነገሮችን በጋራ አለመጠቀም
- በበሽታው ለተያዙ ሰዎች ሳያገሉ እንክብካቤ ማድረግ

እንክብካቤ ና ድጋፍ መስጠት

የኤች አይ ቪ ወይም ኤድስ በሽታ በደማቸው ያለባቸውን ወገኖች አለማግለልና ተገቢውን እንክብካቤ ማድረግ ነው።
ወላጆቻቸውን ያጡ ህፃናትን ተገቢውን እንክብካቤ በማድረግ ብቁ ዜጋ እንዲሆኑ ድጋፍ መስጠትና አለኝታነትን በተለያዩ መንገድ በመግለፅ ከጎናቸው መቆም ወዘተ ናቸው።

ፈጣን የህዝብ ቁጥር እድገት

ፈጣን የህዝብ ቁጥር እድገት ማለት በአንድ ሀገር የህዝብ ቁጥር መጨመር ማለት ነው።

ፈጣን የህዝብ ቁጥር እድገት ውጤቶች

- ✓ የምግብ እጥረት
- ✓ የልዩ ልዩ በሽታዎች መከሰት
- ✓ የመኖሪያ ና የእርሻ ቦታ እጥረት
- ✓ የአካባቢ አየር ንብረት ለውጥ

ለህዝብ ቁጥር መጨመር መፍትሔዎች

የአንድን ሀገር ምጣኔ ሀብት የህዝቡን ፍላጎት ሊያሟላ በሚችልበት ደረጃ ማሳደግ ነው።

የህዝብ ቁጥር እድገትን ህዝብን በማስተማር መገደብ ወዘተ...ናቸው።

መልመጃ

- 1 ኤች ኦይቪ ወይም ኤድስ በቤተሰብና በህግ ላይ የሚያስከትለው ጉዳት ምንድነው?
- 2 ኤች ኦይ ቪ ወይም ኤድስን አንዴት መከላከል ይቻላል?
- 3 ፈጣን የህዝብ ቁጥር እድገት ማለት ምን ማለት ነው?
- 4 የፈጣን ህዝብ ቁጥር እድገት ውጤቶች ምንድናቸው?
- 5 የኤች ኦይ ቪ ወይም ኤድስ ማለት ምን ማለት ነው?

ስነ - ዜጋ

ምዕራፍ ዘጠኝ

የቁጠባ ባህል

የቁጠባ ጠቀሜታ

መሰረታዊ ፍላጎቶችን አሟልቶ ለመኖር

ያልታሰቡ ችግሮች በሚያጋጥሙ ጊዜ ለመቋቋም

ራስን ለመቻል

በራስ የመተማመን ችሎታ እዲኖር ይጠቅማል

ጥገኝነት ወይም የበታችነት ስሜት እንዳይኖር ይጠቅማል

በህመምናበእርጅና ወቅት የሌሎችን እጅ ከማየት ያድናል

ልዩ ልዩ የመቆጠቢያ ዘዴዎች

አላስፈላጊ ወጪዎችን ማስወገድ ወይም መቀነስ

ራስንና ቤተሰብን በእቅድና በዓቅም ልክ ማስተዳደር

ተቀማጭ ገንዘብ እንዲኖር ማድረግ ወዘተ ናቸው።

በአካባቢ የቁጠባ ባህልን የሚፃረሩ ተግባራት

ከአቅም በላይ ድግስ

ኅላቀር አመለካከት ወዘተ...ናቸው።

መልመጃ

- 1 ቁጠባ ማለት ምን ማለት ነው?
- 2 የቁጠባ ጠቀሜታ ምንድነው?
- 3 የመቆጠቢያ ዘዴ ሲባል ምን ማለት ነው?
- 4 ከቁጠባ አኳያ ኅላቀር አመለካከት ማለት ምን ማለት ነው?

5 የቁጠባ አይነቶች ምን ምን ናቸው?

ስነ ጥበብ

ምዕራፍ ሰባት

ቅርፃ ቅርፅ

***መግቢያ** ፦ ቅርፃ ቅርፅ የረጅም ዘመን ታሪክ ያለውና ከትውልድ ወደ ትውልድ በዘመናዊ መንገድ እዚህ የደረሰ የስነ ጥበብ ዘርፍ ነው።

7.1 መሰረታዊ ቅርፃ ቅርፅ በፔፐር ማሽን

*ፔፐር ማሽንና ሌሎች መሰረታዊ ቁሳቁሶችን በመጠቀም የተለያዩ ቅርፃ ቅርፆችንና ዲዛይኖችን መስራት ይቻላል።

*ፔፐር ማሽን የሚለው ቃል ከፈረንሳይ ቃል የመጣ ሲሆን ትርጉሙም የተሰኘ ወረቀት ማለት ነው።

-ፔፐር ማሽን በዋነኛነት ቁርጥራጭ ወረቀቶችን የተለያዩ ማጣበቂያ በመጠቀምና ቀለቅሎ በማቡካት የሚመጣውን ውጤት ለቅርፃ ቅርፅ የምናውልበት ነው።

የፔፐር ማሽን ቅርፃ ቅርፅ አሰራር ዓይነቶች

ሁለት ዓይነት መሰረታዊ የአሰራር አይነቶች አሉት

1. የተዘጋጀ ፔፐር ማሽን በመጠቀም በቀጥታ የምንሰራው ሲሆን
2. ቁርጥራጭ ወረቀቶችን በመቆራርጥና መገልገያ ቁሳቁስ ላይ በማጣበቂያ በመለጣጠፍ የምንሰራው ነው።

የተዘጋጀ ፔፐር ማሽን በመጠቀም በቀጥታ የአሰራር ሂደት

- 1 የተሰኘ ወረቀት ማዘጋጀት
2. የቅርፅ ዓይነት ለማጠናከር ይርዳ ዘንድ ሽቦ ወይም ስንጥር ውስጣዊ ቅርፁን ማዘጋጀት
3. የተሰኘውን ወረቀት በትንሽ በትንሹ በተዘጋጀው ውስጣዊ ቅርፅ ላይ በመለጣጠፍ የሚፈለገውን ቅርፅ ውጫዊ ክፍል ቀስ በቀስ በመገንባት ስራቸውን ማጠናከር።

መልመጃ 1

1. ተማሪዎች በቀላሉ እቤት ውስጥ በመሆን በቀላሉ የፔፐር ማሽን እየሰራችሁ ተለማመዱ?

5.2.2 የገና ጨዋታ ሕጎችና የመጫወቻ ሜዳ

* የገና ባህላዊ ጨዋታ የሚከናወነው በእያንዳንዱ ቡድን አንድ የግብ ጠበቂና ዘጠኝ ሐሜዳ ተጭዋች አለው።

*የገና ጨዋታ አላማ እያንዳንዱ ተጫዋች የገና ዱላውን በመጠቀም ከእንጨት ወይም ከፕላስቲክ በተሰራ ሩር ወይም ጥንግ ሕጉ በሚፈቅደው አጫዋወት መሰረት በመምታትና በማቀባበል በተተቃራኒ ቡድን ግብ በማግባትና የራሱን ግብ በመክላከል የሚጫወቱት ባሕላዊ ጨዋታ ነው።

※የመወዳደሪያ አቃዎችና ሜዳ

ሀ.የሩር (ጥንግ)ዓይነትና መጠን

- ሩር ወይም ጥንግ የገና መጫወቻ ሲሆን ንክሐረግ ቺክጠፍርና ከፕላስቲክ በክብ ቅርፅና ቀለሙ ነጭ ሆኖ ይሰራል።

*ክብደቱ 100 ግራም

*የዙሪያው መጠን ከ 25-30 ሴ.ሜ

ለ.የገና መጫወቻ ዱላ መጠንና አሰራር

*የገና መጫወቻ ዱላ

። ቁመት=1 ሜ ሲሆን ከታች የተቆለመመው ደግሞ 1.05 ሴ.ሜ ስፋት አለው።

።ውፍረት=10 ሴ.ሜ

።ክብደት=500-550 ግራም

*የገና መጫወቻ ዱላ የሚሰራው ከእንጨት፣ከቅርቀሃ፣ከፕላስቲክ ይዘጋጃል።

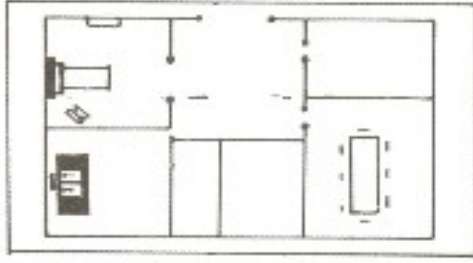
ሐ.የገና መጫወቻ ሜዳ መጠን

※ ርዝመት = 90-100 ሜትር

※ ወርድ=45-50 ሜትር

*የገና መጫወቻ ሜዳ በአራት ማዕዘን ቅርፅ ይሰራል።

*ሜዳው የተስተካከለና ሩጅን በደንብ ለማንከባለል የሚያስችል መሆን አለበት ።

حُجْرَةُ النَّوْمِ،
وَحُجْرَةُ الطَّعَامِ،
وَحُجْرَةُ الْمَكْتَبِ.

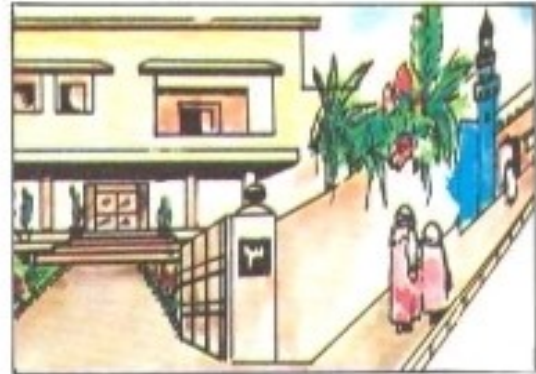
هَلْ فِي الْبَيْتِ مَكَانٌ اسْتِقْبَالٌ ؟
نَعَمْ، فِي الْبَيْتِ مَكَانٌ اسْتِقْبَالٌ.

هَلْ أَمَامَ الْبَيْتِ حَدِيقَةٌ ؟
نَعَمْ ، أَمَامَ الْبَيْتِ حَدِيقَةٌ.

هَلِ الْبَيْتُ قَرِيبٌ مِنَ الْمَسْجِدِ ؟
نَعَمْ، الْبَيْتُ قَرِيبٌ مِنَ الْمَسْجِدِ.

هَلِ الْبَيْتُ قَرِيبٌ مِنَ السُّوقِ ؟
لا ، الْبَيْتُ بَعِيدٌ عَنِ السُّوقِ.

اختر الكلمة المناسبة :

بَكَرٌ في الشَّارِعِ. (يُغْلِقُ - يَجْرِي - يَفْتَحُ)

بَكَرٌ الكِتَابِ. (يَقْرَأُ - يَأْكُلُ - يَمْشِي)

الرَّجُلُ السُّلْمِ. (يَضْحَكُ - يُسَلِّمُ - يَصْنَعِدُ)

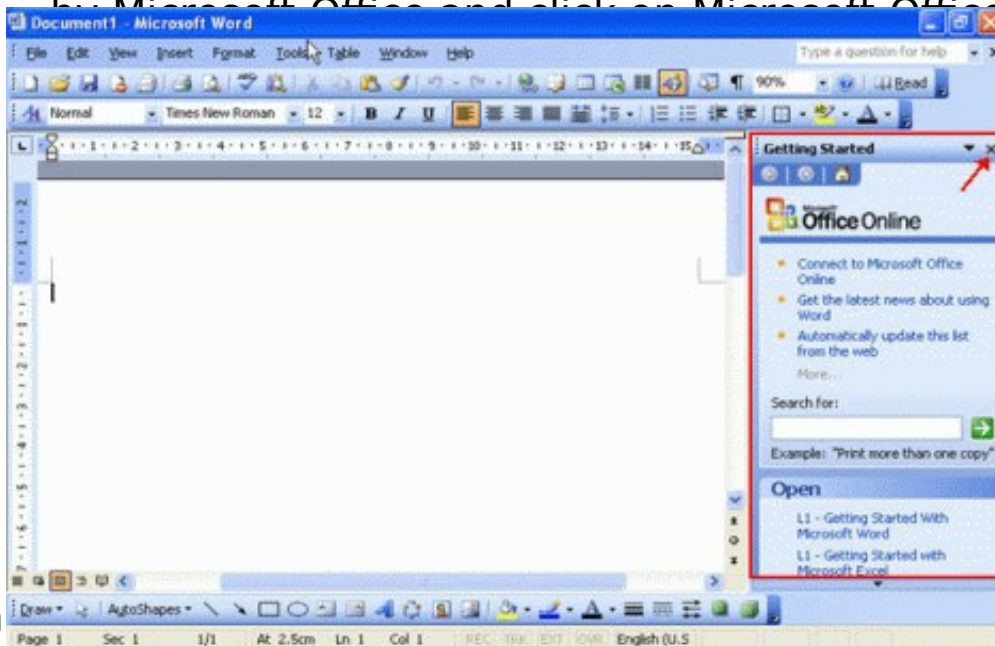
الضَّابِطُ جَوَازَ السَّفَرِ. (يَفْحَصُ - يَشْرَبُ - يَجْلِسُ)

رَجُلُ الْمُرُورِ أَمَامَ إِشَارَةِ الْمُرُورِ. (يَنَامُ - يُغْلِقُ - يَقِفُ)

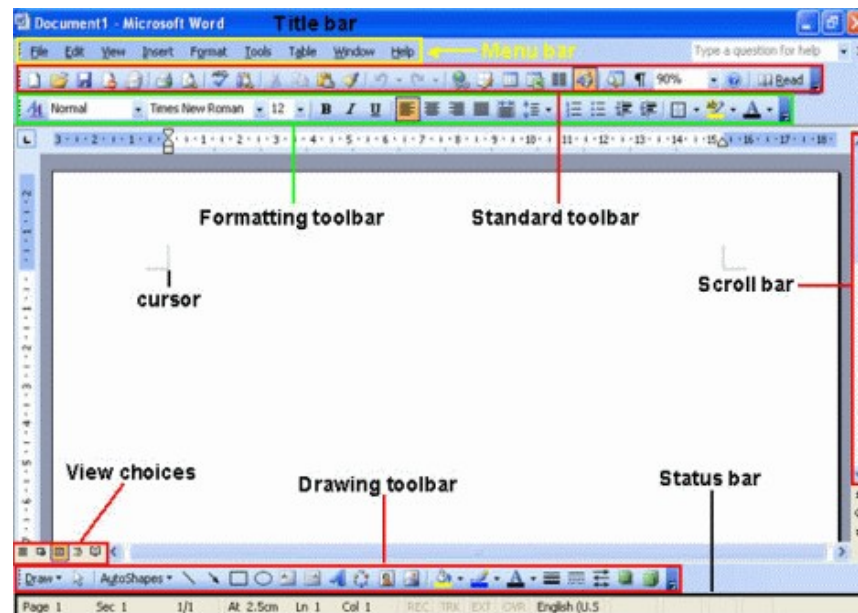
الْحَارِسُ أَمَامَ الْقَفْصِ. (يَجْلِسُ - يَنْزِلُ - يَدْخُلُ)

To start Word using the Windows Start menu

- Click on the Start button, point to All Programs, following the path: Microsoft Office and click on Microsoft Office Word

Then, you can explore the various features; such as the Menu bar, Standard toolbar, Formatting toolbar, etc.

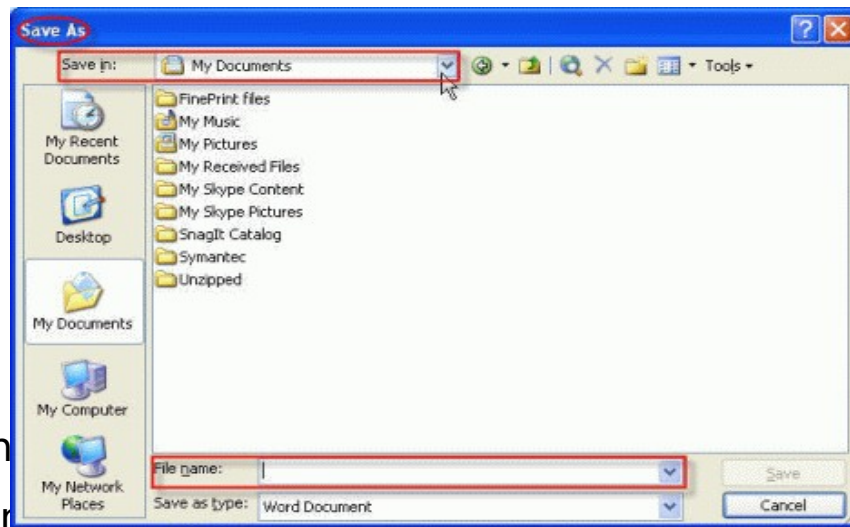

To insert text into a document

To enter text, just start typing! The text will appear where the blinking cursor is located. For example, you can type the following text into it accordingly. My name is Tekalign. Today I just learn how to type using MS Word.

To save a file

From the File menu, click Save.

From the location where you want to save the file, click on it.

In the File name box, type in the file name that you would like to give (e.g. File1).

Click on the Save button.

To close a document

From File menu, select Close.

To exit Microsoft Word

Click on the Close icon displayed on the top-right corner of the Word screen.

Background, Borders & Margins

1. Background

Use

Using the Background feature; you can apply a different color or a texture to the background of your document.

How

To change the background of the document; click on Format menu from the menu bar at the top of the application. Move your cursor to Background. Using the sub-menu, you can

select any Color or Fill Effects for the background of the document.

